

Hand-out Informatie- en gegevensuitwisseling Actieoverleg

19 januari 2021

Opsteller: Marieke Kleinjan; Landelijk Projectleider Actieoverleg

Inhoud

Inleiding.....	1
Rechtmatigheid van gegevensuitwisseling en – verwerking in het Actieoverleg.....	1
Is er een wettelijke grondslag?	2
Wat is het doel van gegevensuitwisseling?.....	3
Is gegevensdeling noodzakelijk?	3
Wat is nodig voor de waarborging van gegevens?	4
Samengevat: de vuistregels voor gegevensuitwisseling in het Actieoverleg	4
Methodische onderlegger als hulpmiddel.....	5
Tot slot.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

Inleiding

In het kader van verwerking van persoonsgegevens en het delen van informatie moet dit gebeuren volgens de wet Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Om gegevens te mogen delen moet er aan een aantal voorwaarden worden voldaan.

In deze hand-out worden de belangrijkste vuistregels voor het delen van informatie van persoonsgegevens in het kader van het Actieoverleg weergegeven.

Onderstaande is uitgewerkt op basis van informatiebronnen¹ die beschikbaar zijn over informatiedeling en gegevensuitwisseling. Het is echter aan te bevelen een **privacy impact analyse** op te stellen specifiek voor het Actieoverleg. Dit draagt bij aan een stevige juridische basis voor de verwerking en uitwisseling van gegevens in het Actieoverleg, inclusief de beperkingen en randvoorwaarden die daarbij in acht genomen moeten worden, de afspraken die nodig zijn om een zorgvuldige omgang met gegevens te waarborgen en de wijze waarop invulling gegeven wordt aan bijvoorbeeld de rechten van betrokkene en de informatieplicht richting betrokkene uit de AVG.

Rechtmatigheid van gegevensuitwisseling en – verwerking in het Actieoverleg

Het is belangrijk na te gaan in hoeverre het Actieoverleg voldoet aan de rechtmatigheid van gegevensuitwisseling/ -verwerking.

¹ Gegevensuitwisseling bij samenwerking rond casuïstiek in het zorg- en veiligheidsdomein; juridisch kader, versie 2.2 (juli 2020)

Voor de aanpak van complexe vormen van huiselijk geweld en kindermishandeling waarbij tevens sprake is van samenloop straf/zorg is samenwerking noodzakelijk tussen Veilig Thuis, politie en justitiepartners. Partijen dienen dan nauw samen te werken om huiselijk geweld en kindermishandeling te stoppen, terug te dringen en schade te beperken. *“Partijen hebben vanuit de eigen taak een belang om tot afstemming van activiteiten te komen met het oog op een grotere effectiviteit van de eigen activiteiten, of willen door afstemming juist voorkomen dat afzonderlijke interventies elkaar doorkruisen”².*

De belangrijkste vragen zijn:

- Is er een wettelijke grondslag?
- Wat is het doel van gegevensuitwisseling?
- Welke gegevens zijn noodzakelijk om te verstrekken?
- Welke waarborgen zijn nodig om onnodige verspreiding van gegevens tegen te gaan?

Is er een wettelijke grondslag?

De grondslagen voor het delen van persoonsgegevens zijn genoemd in artikel 6, lid 1 van de AVG (zie figuur). Bij de samenwerking rond een specifieke casus behouden de deelnemende partijen hun eigen inhoudelijk bevoegdheden en verantwoordelijkheden voor de eigen taken. Dit betekent dat iedere deelnemer aan het Actieoverleg rechtmatige grondslag nodig heeft om te mogen delen én ontvangen. In verschillende materiele wetten staan wettelijke verplichtingen op grond waarvan organisaties gegevens mogen delen. Wanneer er een wettelijke verplichting geldt, betekent dit nog niet dat gegevens ook met alle instanties gedeeld mogen worden. De gegevens mogen uitsluitend verstrekt worden aan bevoegde instanties.

GRONDSLAGEN AVG, artikel 6, lid 1

- a) de betrokkene heeft toestemming gegeven voor de verwerking van zijn of haar persoonsgegevens voor een of meer specifieke doeleinden;
- b) de verwerking is noodzakelijk voor de uitvoering van een overeenkomst waarbij de betrokkene partij is, of om op verzoek van de betrokkene vóór de sluiting van een overeenkomst maatregelen te nemen;
- c) de verwerking is noodzakelijk om te voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust;
- d) de verwerking is noodzakelijk om de vitale belangen van de betrokkene of van een andere natuurlijke persoon te beschermen;
- e) de verwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang of van een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag die aan de verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen;

² Gegevensuitwisseling bij samenwerking rond casuïstiek in het zorg- en veiligheidsdomein; juridisch kader, versie 2.2 (juli 2020), p. 87

f) de verwerking is noodzakelijk voor de behartiging van de gerechtvaardigde belangen van de verwerkingsverantwoordelijke of van een derde, behalve wanneer de belangen of de grondrechten en de fundamentele vrijheden van de betrokkene die tot bescherming van persoonsgegevens nopen, zwaarder wegen dan die belangen, met name wanneer de betrokkene een kind is.

Figuur: zes grondslagen AVG

Voor alle partners die deelnemen in het Actieoverleg (Veilig Thuis, politie, OM, Reclassering, RvdK) geldt dat sprake is van **grondslag 6, lid 1, sub c**³. Dit houdt in dat deelnemende partners een wettelijke bevoegdheid⁴ hebben om informatie te mogen delen én te ontvangen, mits deze informatie bijdraagt aan het doel dat wordt beoogd, namelijk: het stoppen of doorbreken van (structurele) onveiligheid, huiselijk geweld en/of kindermishandeling en schade zoveel mogelijk te beperken.

Wat is het doel van gegevensuitwisseling?

Gegevens mogen slechts gedeeld worden voor een welbepaald, omschreven doel. Het doel van het delen van informatie met partijen in het Actieoverleg is als volgt:

Het Actieoverleg is bedoeld om samen met Veilig Thuis, politie en justitiepartners casuïstiek vroegtijdig af te stemmen indien sprake is van samenloop straf/zorg en/of bij (vermoedens van) een strafbaar feit. Gezamenlijk wordt bepaald hoe de werkzaamheden van de verschillende organisaties zich (volgordelijk) tot elkaar verhouden. Het belangrijkste doel is samen werken aan directe veiligheid voor alle betrokkenen en de eerste onderzoekshandelingen (straf en/of zorg) en interventies veilig, snel en doeltreffend in te zetten.

Het Actieoverleg bepaalt (samen met VT, politie en justitiepartners) welke acties/ scenario's nodig zijn die bijdragen aan directe en/of structurele veiligheid, hoe de handelingen van de partners elkaar kunnen raken en versterken, wie regie voert en wat gecommuniceerd wordt naar directbetrokkenen.

Is gegevensdeling noodzakelijk?

Het verwerken van gegevens dient alleen strikt noodzakelijk te zijn voor het bereiken van het doel, niet de gegevens die eventueel (nog) nodig zijn in de toekomst. Voor het delen van informatie zijn de volgende vragen van belang:

- Proportionaliteit: welke gegevens worden gedeeld om het doel te bereiken? Welke informatie kan achterwege blijven?
- Subsidiariteit: is het delen van gegevens echt noodzakelijk? Kan het doel ook op een minder ingrijpende wijze worden bereikt?
- Doelmatigheid: is dit het juiste overleg om gegevens te delen? Is de wijze van gegevensdeling de meest geschikte maatregel?
- Transparantie: is betrokkene geïnformeerd over de gegevensdeling?

³ OM en Politie vallen onder hun eigen regimes (Wjsg/Wpg) i.v.m. een andere Europese richtlijn (2016/680). In basis komt wat daar in staat wel overeen met de grondslag 6, 1c AVG.

⁴ Gegevensuitwisseling bij samenwerking rond casuïstiek in het zorg- en veiligheidsdomein; juridisch kader, versie 2.2 (juli 2020), p. 50 (OM), p. 58 (Politie), p. 62 (RvdK), p. 64 (Reclassering), p. 74 (Veilig Thuis),

Wat is nodig voor de waarborging van gegevens?

Persoonsgegevens moeten door het nemen van passende technische of organisatorische maatregelen op een dusdanige manier worden verwerkt dat een passende beveiliging ervan gewaarborgd is, en dat zij onder meer beschermd zijn tegen ongeoorloofde of onrechtmatige verwerking en tegen onopzettelijk verlies, vernietiging of beschadiging (artikel 5 lid 1 onder f AVG).

Het is belangrijk dat afspraken worden gemaakt welke gegevens worden geregistreerd en in welk systeem en met welk doel om onnodige verspreiding tegen te kunnen gaan en de gegevens niet gebruikt worden voor andere doelen dan afgesproken.

Samengevat: de vuistregels voor gegevensuitwisseling in het Actieoverleg

Vuistregels gegevensuitwisseling		
Vraag	Toelichting	Antwoord (t.a.v. het Actieoverleg)
Is er een wettelijke grondslag?	Er is een wettelijke grondslag nodig om persoonsgegevens te mogen verwerken en te ontvangen.	Ja. Veilig Thuis, OM, politie, Reclassering en RvdK hebben rechtmatige grondslag om informatie te mogen delen (zie grondslagen AVG, artikel 6, lid 1)
Is er een concreet doel?	Gegevens mogen slechts gedeeld worden voor een welbepaald, omschreven doel.	Ja. Als de aanmelding voldoet aan de criteria voor aanmelding aan het Actieoverleg is er sprake van een concreet doel. Voor RvdK geldt dat minderjarigen betrokken moeten zijn.
Is er een noodzaak?	Proportionaliteit Verstrek alleen die gegevens die de partners daadwerkelijk ook nodig hebben (need-to-know) Subsidiariteit Het delen van informatie kan niet op een andere manier Doelmatigheid	Proportionaliteit: ja Door het stellen van een <u>concrete vraag</u> aan het Actieoverleg, kunnen partners een goede afweging maken welke informatie nodig is en gedeeld kan worden Subsidiariteit en doelmatigheid: ja Het delen van informatie in het Actieoverleg is nodig om samen met VT, politie en justitiepartners

	<p>Is dit het juiste overleg om gegevens te delen?</p> <p>Transparantie Betrokkene is (voor- of achteraf) geïnformeerd over de gegevensdeling</p>	<p>te kunnen bepalen welke acties/ scenario's nodig zijn die kunnen bijdragen aan directe en/of structurele veiligheid voor directbetrokkene(n) en hoe deze handelingen van de partners elkaar kunnen raken en verstevigen.</p> <p>Transparantie: ja In het Actieoverleg wordt bepaald welke informatie wel of niet naar directbetrokkene(n) gaat, wanneer en door wie.</p>
<p>Zijn de gegevens gewaarborgd?</p>	<p>Er zijn afspraken gemaakt welke gegevens worden geregistreerd en in welk systeem en met welk doel om onnodige verspreiding tegen te kunnen gaan</p>	<p>Ja. In het Actieoverleg worden alleen de afgesproken acties en/of scenario's genoteerd ofwel geregistreerd.</p> <p>Er zijn verschillende manieren om de afspraken van het Actieoverleg te registeren. Sommige regio's gebruiken hiervoor GCOS van het (Zorg- en) Veiligheidshuis. Andere regio's hebben afgesproken dat Veilig Thuis na afloop van het overleg de notulen opstelt (alleen de afgesproken acties), welke door de voorzitter via beveiligde mail worden verspreid naar de deelnemende partners. De deelnemende partners zorgen voor registratie in hun eigen systemen⁵. Dit betreft beperkte inhoudelijk informatie en formulering van de afgesproken / ingezette acties.</p>

Methodische onderlegger als hulpmiddel

Door het toepassen van de Methodische Onderlegger (december 2020) in het Actieoverleg wordt voldaan aan de bovenstaande standaarden over gegevensuitwisseling.

⁵ Hierbij is het van belang dat het registratiesysteem in dien mate is beveiligd dat als bijvoorbeeld inzage wordt gevraagd, helder is welke gegevens wel/niet gedeeld kunnen of mogen worden aan degene die de inzage verzoekt.